

Република Србија
Врховни касациони суд
Рев 37/2015
18.11.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Р.Д. из П., чији је пуномоћник Р.Т., адвокат из У., против туженог Привредног друштва РБ К. д.о.о. из Л., чији је пуномоћник Д.Ж., адвокат из В., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1199/13 од 17.09.2014. године, у седници одржаној 18.11.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије тужиоца и туженог, изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1199/13 од 17.09.2014. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 16/12 од 25.12.2012. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете плати 5.632.925,06 динара са законском затезном каматом од 25.12.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован, тужбени захтев преко досуђеног износа од 5.632.925,06 динара до тражених 27.080.778,08 динара са законском каматом од 01.07.2012. године до исплате, као и у делу камате на досуђени износ за период од 01.07. до 25.12.2012. године. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 207.246,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1199/13 од 17.09.2014. године, жалбе парничних странака су одбијене, као неосноване и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, обе парничне странке су изјавиле ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11), па је нашао да су ревизије неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, правноснажним решењем надлежног управног органа од 19.12.1985. године, експроприсане су непокретности у својини тужиоца – куће и други грађевински објекти постојећи на кп. бр. ..., КО П., уз право на правичну накнаду од корисника експропријације, правног претходника туженог. Правноснажним решењем Општинског суда у Убу Р 145/84 од 21.08.1989. године, утврђена је висина накнаде за експроприсане грађевинске објекте, која је на дан 26.12.1985. године износила 32.026.819,00 тада важећих динара. Овим решењем је утврђено и да је од наведеног износа накнаде тужиоцу плаћено 46,82%, док је преостали износ од 1.291.693.679,00 тада важећих динара, који чини 53,18% накнаде, остао неисплаћен, па је тужени обавезан да исти плати тужиоцу у року од 15 дана по пријему овог решења, са припадајућом каматом и трошковима поступка. Како му признати износ није плаћен у целости, тужилац је 20.04.1990. године поднео предлог за извршење, на основу извршне исправе – наведеног правноснажног решења Општинског суда у Убу Р 145/84 од 21.08.1989. године, с тим што је у предлогу за извршење и у току поступка (поднеском од 11.09.1991. године), тужилац, као извршни поверилац навео да му је 07.03.1990. године плаћено још 359.361,59 тада важећих динара, а 18.04.1990. године још 124.000,00 тада важећих динара. Овај извршни поступак окончан је решењем суда од 21.09.2004. године, којим је обустављено извршење, јер се према налазу вештака износи одређени извршном исправом, обрачунати према методу деноминације, не могу изразити ни у једној новчаној јединици, важећој на дан 24.01.1994. године. Пуномоћник тужиоца је наведено решење примио 21.12.2004. године, а тужбу у овој правној ствари, ради накнаде инфлаторне штете поднео је 24.01.2005. године. Оценом налаза и мишљења судског вештака утврђена је тржишна вредност експроприсаних објеката (описаних у налазу вештака грађевинске струке од 21.07.1989. године), која у време пресуђења износи 16.270.649,26 динара, па одбијањем плаћеног дела накнаде, узимајући у обзир и уплате извршене 1990. године, утврђено је да је, према проценту ненамирености, тужени остао дужан тужиоцу платити још 5.632.928,06 динара, у ком делу је и усвојен тужбени захтев.

Врховни касациони суд налази да се неосновано ревизијама парничних странака указује на погрешну примену материјалног права.

Наиме, у овој парници предмет тражене правне заштите је накнада инфлаторне штете настала због губитка супстанце потраживања тужиоца, до које је дошло услед дејства високе инфлације (хиперинфлација).

Право тужиоца на накнаду за експроприсане непокретности није спорно, а утврђено је и правноснажним решењем у ванпарничном поступку, којим је утврђена и висина ове накнаде. Околност што наведени износ тужиоцу није исплаћен, из разлога што је обезвређен услед хиперинфлације, не ускраћује му право на ову накнаду и то на потпуну накнаду у смислу члана 190. Закона о облигационим односима, што подразумева неплаћени део тржишне вредности експроприсаних непокретности.

Имајући у виду да је вредност новчане супстанце износа досуђеног правноснажном судском одлуком, уз поштовање начела једнаке вредности узајамних давања, у конкретном случају правилно утврђена, то Врховни касациони суд налази да овако утврђена вредност од 5.632.925,06 динара представља пуну накнаду раније досуђеног, а неплаћеног износа.

Врховни касациони суд је нашао да нису основани наводи у ревизији којима тужени оспорава оцену нижестепених судова о приговору застарелости потраживања. Наиме, правилно су нижестепени судови нашли да је неоснован истакнути приговор, јер у овом случају нема примене члана 389. став 2. Закона о облигационим односима, којим је прописано да се сматра да није било прекида (застаревања) ако повериочева тужба или захтев буде одбачен или одбијен, или ако издејствована или предузета мера извршења или обезбеђења буде поништена.

Поступак за утврђење и исплату накнаде за експроприсане непокретности и поступак за накнаду инфлаторне штете, представљају два различита поступка, јер су основи потраживања различити, због чега правноснажна одлука о висини накнаде није сметња за вођење судског поступка за накнаду инфлаторне штете. Управо из овог разлога, почетак рока застарелости за подношење захтева за накнаду инфлаторне штете, што је предмет спора у овој правној ствари, не тече од момента сазнања за висину основног дуга, нити од момента покушаја принудне наплате главног дуга у извршном поступку, већ за подношење овог захтева почиње тећи нови рок и то од момента када је поверилац сазнао да је дошло до потпуног губитка новчане супстанце из основног потраживања, а то је у овом случају моменат када је обустављен извршни поступак из разлога да се износи одређени извршном исправом, не могу изразити ни у једној новчаној јединици. Овакав начин окончања извршног поступка је релевантан за оцену да нема места примени члана 389. став 2. ЗОО, односно да јесте било прекида застаревања 20.04.1990. године када је тужилац поднео предлог за извршење на основу извршне исправе – правноснажног решења Општинског суда у Убу Р 145/84 од 21.08.1989. године.

Имајући ово у виду, као и да је решење о обустављању извршног поступка донето 21.09.2004. године, а пуномоћнику тужиоца достављено 21.12.2004. године, док је тужба у овој правној ствари поднета већ 24.01.2005. године, то је очигледно да је поднета у оквиру рока из члана 371. ЗОО, што и приговор застарелости, који је тужени истакао, чини неоснованим.

Наводе у ревизији којима тужилац оспорава да су му током 1990. године плаћени износи од 359.361,59 и 124.000,00 динара, Врховни касациони суд оцењује ирелевантним, јер се њима заправо оспорава утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено, применом члана 398. став 2. ЗПП.

Сходно изнетом, Врховни касациони суд је применом члана 405. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**